

1. Nr inwentarza: 645
2. Autor/rzy: Stanisław Wyspiański
3. **Tytuł egzemplarza: Lelewel**
4. Inne wersje tytułu (wg afisza):
5. Tytuł oryginalny:
6. Autor przekładu:
7. Współpraca (autor adaptacji):
8. Słowa kluczowe: Stanisław Wyspiański, *Lelewel*, prapremiera, Tadeusz Pawlikowski
9. Data, miejsce, rok wydania [druki]:
10. Data utworzenia egzemplarza teatralnego: 1899
11. Typ zasobu: rękopis, egzemplarz teatralny
12. Oznaczenia, pieczęcie: Teatr Miejski w Krakowie
13. Noty (obsada, skreślenia): obsada, skreślenia i notatki ołówkiem czarnym i niebieskim, znaki suflersko-inspicjenckie z datami spektakli od 20.05.1899 r. do 4.09.1899 r. i od 7.12.1907 r. do 05.01.1908 r.,
14. Język: polski
15. Opis fizyczny: s. 210, 260 x 205 mm, afisz z cyklu przedstawień poświęconych dziełom Stanisława Wyspiańskiego z 7 XII 1907 r.
16. Lokalizacja oryginału: Archiwum Artystyczne i Biblioteka Teatru im. J. Słowackiego w Krakowie
17. Prawa: domena publiczna
18. Inscenizacje powiązane:
 - a) Teatr, scena: Teatr Miejski w Krakowie
 - b) Data/y premier/y: prem. 20. 05. 1899, wznowienie 4.09. 1899, 7.12.1907
 - c) Reżyseria: Ludwik Solski [?] Tadeusz Pawlikowski [sceny zbiorowe]
 - d) Scenografia/kostiumy: Stanisław Wyspiański (projekt), Jan Spitziar (wykonanie)
 - e) Autor muzyki:
 - f) Obsada/y:

Joachim Lelewel – Ludwik Solski (1899, 1907)
Ks. Adam Czartoryski – Józef Kotarbiński (1899), Marian Andruszewski (1907)
Księżna Sapieżyna – Bronisława Wolska (1899, 1907)
Pani Falkowska – Faustyna Krysińska (1907)
Ludwika Szczaniewska – Natalia Borodicz (1907)
Niemojowski Wincenty – Maksymilian Węgrzyn (1899, 1907)
Dembiński Henryk – Stanisław Knake-Zawadzki (1899), Józef Sosnowski (1907)
Barzykowski Stanisław – Leon Stępowski (1899, 1907)
Morawski Teofil – Juliusz Jejde (1899), Feliks Zbyszewski (1907)
Olizar Narcyz – Grzegorz Senowski (1899, 1907)
Zamojski Zdzisław – Sobiesław Bystrzyński (1899, 1907)
Druzewicz – Antoni Siemaszko (1899), Waław Szyborski (1907)
Nieznajomy – Michał Przybyłowicz (1899), Leonard Bończa (1907)
Żukowski – Bolesław Zawierski (1899) Juliusz Borowski (1907)
Obcy – Bolesław Puchalski (1899, 1907)
Członkowie Klubu Patriotycznego - (1899): Marian Jednowski, Franciszek Frączkowski, Rudolf Segeny, Ferdynand Sarnowski; (1907): Józef Węgrzyn Włodzimierz Miarczyński, Zenon Mastalski, Józef Żelawski, Leon Czechowski
g) Identyfikacja ingerencji (autorzy ingerencji, rodzaj – np. suflerskie, reżyserskie, inspicjenta): egzemplarz suflersko-inspicjencki z elementami reżyserii scen zbiorowych

h) Opis powiązanych inscenizacji:

Prapremiera *Lelewela* miała miejsce w wyjątkowym, szóstym sezonie dyrekcji Tadeusza Pawlikowskiego, kiedy w ciągu pół roku teatr krakowski oddał swoje podwoje wybitnym debiutantom: Wyspiańskiemu, Kisielewskiemu, Przybyszewskiemu, Kasprończowowi oraz znanej bardziej w Warszawie – Zapolskiej. Sam dramat nie dawał pola dla scenograficznych atrakcji – pomyślany jako skupiony i kameralny dramat „gabinetowy”, przedstawiał jednak, w poetyckiej formie, spór dwóch wielkich osobowości okresu powstania listopadowego: Joachima Lelewela i Adama Czartoryskiego oraz – z drugiej strony – dokumentował zmagania Wyspiańskiego z formą tragedii. Premiera miała miejsce przed wydaniem sztuki, w tekście wydanym Wyspiański dodał nowe wątki: postaci kobiece, i dopiero w jesiennym wznowieniu włączono je do akcji scenicznej. To jeden z wielu dowodów na to, że Wyspiański nieustannie pracował nad swymi dramatami nie uważając żadnej ich formy za skończoną i ostateczną.

Dramat przypomniano, częściowo w obsadzie z prapremiery, w cyklu przedstawień Wyspiańskiego zorganizowanym po śmierci artysty w 1907.

i) Uwagi:

W prapremierowej wersji tekstu nie było ról kobiet, które autor dopisał w chwili wydania utworu, znalazły się one w obsadzie dopiero w kilka miesięcy po premierze (we wrześniu 1899). W tekście egzemplarza widać inną ręką sporządzony odpis aktu II z udziałem kobiet (s. 49) oraz dopiski na s. 79.

Opracowanie: Dorota Jarząbek-Wasył

Opis merytoryczny do egzemplarza teatralnego zdigitalizowanego w ramach projektu digitalizacyjnego Cyfrowe Arcydzieła Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie ("CATS") - etap I, *Dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach zadania KULTURA CYFROWA 2021.*